

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความรู้และทัศนคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น
 - ความหมายของคำว่าวัยรุ่น
 - การแบ่งระยะของวัยรุ่น
 - พัฒนาการของวัยรุ่น

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรู้
 - ความหมายของความรู้
 - ระดับของความรู้
 - ความรู้เรื่องเพศ

3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทัศนคติ
 - ความหมายของทัศนคติ
 - ลักษณะการเกิดทัศนคติ
 - องค์ประกอบของทัศนคติ
 - ทัศนคติต่อเรื่องเพศ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของคำว่าวัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescence) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า adolescere แปลว่า การเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (to growth to maturity) เอลิซาเบธ เฮิร์ลอค⁽⁷⁾ กล่าวถึงความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า “ วัยรุ่นเป็นลักษณะที่เด็กจะพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เด็กจะค่อยๆเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และถือค่านิยมตามสิ่งแวดล้อมของตนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ”

องค์การอนามัยโลก⁽⁸⁾ ได้ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นดังนี้

1. มีการพัฒนาทางร่างกาย ตั้งแต่เริ่มการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ไปจนถึงมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นผู้ใหญ่
3. มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจโดยเปลี่ยนจากการพึ่งพาครอบครัวมาเป็นผู้ที่สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้เป็นของตนเอง

ซูซา จันท์เนม⁽⁹⁾ ได้ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กและพร้อมที่จะเข้าสู่ผู้ใหญ่ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนว่าจะเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดลงเมื่อใด แต่จะให้ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเป็นสำคัญ ในการเข้าสู่วัยรุ่นโดยยึดถือช่วงเด็กหญิงมีประจำเดือน (menstruation) และเด็กชายมีการผลิตเซลล์สเปิร์ม (sperm) ครั้งแรก

Roger⁽¹⁰⁾ ได้ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นไว้ดังนี้ หมายถึง การก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (Maturity) มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า Adolescence ซึ่งหมายถึง วัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาเกณฑ์ความพร้อมทางร่างกาย เจริญเติบโตเต็มที่ถึงวุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่

อายุของวัยรุ่น อายุของวัยรุ่นโดยทั่วไป เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 15-21 ปี เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 13-21 ปี ซึ่งจะสังเกตเห็นว่า เด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย 2 ปี

การแบ่งช่วงระยะของวัยรุ่น

Miller⁽¹¹⁾ กล่าวถึงการจำแนกวัยรุ่นทางจิตวิทยาเป็น 3 ช่วง เพราะแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างกันในด้าน ความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดาโดยแบ่งดังนี้

1 วัยรุ่นตอนต้น (pubertal phase) ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมาก เป็นช่วงเวลายาวนานประมาณ 2 ปี มีความคิดหมกมุ่นกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ทำให้อารมณ์แปรปรวน

2 วัยรุ่นตอนกลาง (transitional phase) เป็นวัยที่ยอมรับสภาพร่างกายที่เป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว มีความคิดเชิงนามธรรม (abstract) ใฝ่หาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเองและพยายามช่วยเหลือตัวเอง ไม่อยากที่จะต้องยึดเกาะหรือพึ่งพาบิดามารดา

3 วัยรุ่นตอนปลาย (adolescent phase) เริ่มหลังจากมี puberty ประมาณ 4 ปี เป็นเวลาของการฝึกวิชาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม และการมีความสัมพันธ์แบบผูกพันแน่นแฟ้น (intimacy)

สุชา จันทรเอน⁽¹²⁾ ได้แบ่งช่วงระยะของวัยรุ่นดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (early adolescence) อายุ 13-15 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) อายุ 15-18 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) อายุ 18-21 ปี

ดวงใจ กสานติกุล⁽¹³⁾ แบ่งระยะวัยรุ่นเป็น 3 ระยะดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (pubertal phase) อายุ 11-13 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (transitional phase) อายุ 14-16 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (adolescent proper) อายุ 17-19 ปี

วันเพ็ญ บุญประกอบ⁽¹⁴⁾ แบ่งระยะวัยรุ่นเป็น

1. วัยรุ่นตอนต้น อายุ 10-15 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 16-20 ปี

จากการแบ่งระยะของวัยรุ่นที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่า อายุที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นก็คือ อายุ 10 ปี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกล่าวถึง วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีอายุ 11-16 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เท่านั้น

พัฒนาการของวัยรุ่น

จวีวรรณ สุขพันธุ์ไพธาราม⁽¹⁵⁾ พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านโครงสร้าง และแบบแผนของอินทรีย์ทุก ๆ ส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะพัฒนาไปเรื่อยๆ จากระยะหนึ่งไปสู่ระยะหนึ่ง อันจะทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่เกิดขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตตามลำดับ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

การเจริญเติบโต (Growth) หมายถึง ความเจริญเติบโตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านขนาด รูปร่าง สัดส่วน กระดูกและกล้ามเนื้อ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะทำให้สิ่งที่

เปลี่ยนแปลงมีคุณสมบัติดีขึ้น มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ความเจริญเติบโตนี้ยังรวมไปถึงพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นอีกด้วย

จากการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่แตกต่างไปจากวัยเด็กมากมาย จึงนับได้ว่าพัฒนาการของวัยรุ่นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าพัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละด้าน เป็นไปอย่างมีแบบแผนสมวัยแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตต่อไป อย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งพัฒนาการของวัยรุ่นนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านคือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเป็นอย่างมาก สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการทำงานของต่อมไร้ท่อ (ductless gland) ซึ่งจะเริ่มทำหน้าที่ ผลิตฮอร์โมน อันจะมีผลต่อพฤติกรรม และพัฒนาการเด็กอย่างมาก ซึ่งพรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์⁽¹⁶⁾ กล่าวไว้ว่า ต่อมไร้ท่อที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนที่สำคัญ คือ ต่อมพิทูอิทารี (pituitary gland) ซึ่งอยู่ใต้สมอง โดยส่วนที่เรียกว่า ไฮโปทาลามัส ได้สร้างฮอร์โมนสองชนิด เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย คือ ฮอร์โมนสำหรับการเจริญเติบโต (growth hormone) และฮอร์โมน (gonadotropic hormone) ฮอร์โมนทั้งสองชนิดนี้มีส่วนผูกพันกับพัฒนาการของวัยรุ่นมาก คือ

1.1 ฮอร์โมนสำหรับการเจริญเติบโต (growth hormone) จะไปกระตุ้นการเจริญเติบโตของร่างกาย ทำให้ร่างกายของวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าฮอร์โมนชนิดนี้ถูกผลิตออกมามากเกินไป ร่างกายก็ใหญ่โตผิดปกติ ถ้าผลิตออกมาไม่เพียงพอก็จะทำให้ร่างกายมีลักษณะเตี้ยแคระ การเจริญเติบโตของร่างกายจะสมบูรณ์ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย ปกติวัยรุ่นชายจะมีวุฒิภาวะทางร่างกายช้ากว่าวัยรุ่นหญิง ในช่วงนี้พัฒนาการทางร่างกายของวัยรุ่นตอนต้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กระดูก แขน ขา มือ เท้า ความสูง น้ำหนัก

1.2 ฮอร์โมนกระตุ้นการทำงานของต่อมเพศ (gonadotropic hormone) ฮอร์โมนนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเพศใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางเพศแบบปฐมภูมิ (primary sex characteristics) คือ การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์โดยตรง โดยไปกระตุ้นการทำงานของต่อมเพศ (sex gland) เช่น กระตุ้นให้รังไข่ผลิตไข่ หรือ กระตุ้นให้อัณฑะผลิตอสุจิและยังทำให้ขนาดของอวัยวะเพศเจริญขึ้น และ ลักษณะทางเพศแบบทุติยภูมิ

(secondary sex characteristics) คือ การเจริญเติบโตที่เห็นจากภายนอก ที่ไม่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์โดยตรง เช่น การมีหนวดเคราของเด็กชาย การขยายของสะโพกและหน้าอกของเพศหญิง หรือการเปลี่ยนของเสียง กระดูก กล้ามเนื้อ มีขนขึ้นตามอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศซึ่งทำให้เด็กต้องปรับตัว

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นนั้น เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย ประมาณ 2 ปี โดยเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่น ประมาณอายุ 10 - 12 ปี และเด็กชายเข้าสู่วัยรุ่นประมาณอายุ 13 - 15 ปี สำหรับเด็กชายที่เข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน มักมีปัญหาในการปรับตัว เพราะไม่สามารถทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้ เมื่อเด็กเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ลักษณะทางเพศจะปรากฏในระยาะนี้หลายอย่าง ทำให้วัยรุ่นมีความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ทั้งน้ำหนักส่วนสูง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่างๆ เช่น อวัยวะเพศเจริญเต็มที่ มีลูกกระเดือก แขนขายาว บุคลิกลักษณะที่ดูเคอะเขิน กังก้างในระยาะแรกของช่วงวัยรุ่นตอนต้นจะเริ่มเข้าที่ใกล้เคียงผู้ใหญ่ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย คือในเพศหญิงกระดูกจะหยุดเจริญเติบโต เมื่ออายุ 18 ปี และ 19 ปี สำหรับเพศชาย เด็กหญิงโดยเฉลี่ยจะมีความสูงต่ำกว่าเด็กชาย ประมาณ 6 นิ้ว และจะมีความสูงคงตัว เมื่ออายุประมาณ 18 ปี และจะหยุดสูงเมื่ออายุประมาณ 20 - 21 ปี เด็กชายจะสูงกว่าเด็กหญิงไปเรื่อยๆจนอายุประมาณ 25 ปี

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์

อารมณ์จะมีบทบาทต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ดังคำเปรียบที่ว่า วัยรุ่นคือวัยแห่งพายุและเครียด (storm and stress) วัยรุ่นจะทำกิจกรรมแทบทุกอย่างด้วยการใช้อารมณ์รุนแรง การปรับตัวของชีวิต ในวัยรุ่นจึงค่อนข้างจะสับสน ความต้องการทางด้านเพศ จะมีอิทธิพลสูงในระยาะนี้ และความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง จะผลักดันให้วัยรุ่นออกไปเผชิญกับโลกภายนอก ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นได้ผลทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว เนื่องมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ อารมณ์ของวัยรุ่นมักจะไม่คงที่ เกิดแปรปรวนได้ง่าย ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อกับบุคคลอื่นๆ และวัยรุ่นมักได้รับการตำหนิตีติเตียนจากผู้ใหญ่เสมอ การใช้อารมณ์ของผู้ใหญ่เป็นเครื่องตัดสินอารมณ์ของวัยรุ่น จึงเป็นเรื่องไม่ทำให้เกิดผลดี ต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่น อารมณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับวัยรุ่นที่สำคัญ ได้แก่ ความหวาดกลัว ความกังวลใจ ความโกรธ ความรัก ความอิจฉาริษยา ความอยากรู้อยากเห็น

Rogers⁽¹⁰⁾ ได้กล่าวถึงลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่น ว่าเป็นอารมณ์ที่รุนแรงเต็มไปด้วยความเชื่อมั่น ชอบสนุกสนาน แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา อารมณ์ต่างๆจะ

เกิดขึ้นง่ายและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย จะเห็นได้จากการที่วัยรุ่นมักแสดงออกถึงความชอบไม่ชอบอย่างรุนแรง มีความต้องการเป็นอิสระ ชอบฟังตนเอง จึงมักขัดแย้งกับผู้ใหญ่ และฝ่าฝืนกฎที่พ่อแม่วางไว้ นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการตัดสินใจเองและการยอมรับจากผู้ใหญ่ รวมทั้งเพื่อนในกลุ่ม และยังมีควมวิตกกังวล เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างหน้าตาของตนเอง ⁽¹⁸⁾ วัยรุ่นเริ่มมีความรักและความต้องการทางเพศ ซึ่งทำให้วัยรุ่นมีความสนใจต่อเพศตรงข้าม โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นตอนต้น นอกจากนี้อารมณ์รักในวัยรุ่นจะรุนแรง พุ่มเททุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าผิดหวังในความรักก็จะมีอาการเสียใจได้อย่างมากมาย

สำหรับลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย โดยวัยรุ่นสามารถคิดมีอารมณ์คล้ายตามสิ่งที่ได้ฟัง ได้อ่าน ได้พบ ได้เห็นและสามารถบรรยายอารมณ์ตามจินตนาการของตนได้ นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีอารมณ์รุนแรง ซึ่งมักเกิดเมื่ออยู่รวมกลุ่มกับเพื่อน เพราะต้องการพิสูจน์ให้เห็น ถึงความรักเพื่อนและความเชื่อมั่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรุนแรง จึงแสดงอารมณ์ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงง่าย เนื่องจากมีความเครียดอยู่เสมอสาเหตุที่วัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่ายนั้น Rogers ⁽¹⁰⁾ กล่าวว่า เนื่องจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จากวัยรุ่นมีรูปร่างที่แตกต่างจากวัยที่ผ่านมา การมีรูปร่างเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นมีความสนใจตัวเองมากขึ้น และความสนใจที่จะทำตามแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ จากความเป็นเด็กสู่ความเป็นวัยรุ่นนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะหลายส่วน ทำให้รูปร่าง ขนาด สัดส่วน และลักษณะทางเพศเปลี่ยนแปลงไป วัยรุ่นยังไม่สามารถที่จะเข้าใจและทำตนได้เหมาะสม รวมทั้งผู้ใหญ่มองว่า บุตรของตนยังเป็นเด็ก วัยรุ่นและผู้ใหญ่จึงมักขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นปรับตัวไม่ทันจึงทำให้เกิดความกังวล เครียดได้ง่าย อารมณ์ไม่คงเส้นคงวา

2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน โดยต่อมไร้ท่อซึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญในการทำให้วัยรุ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและอารมณ์ เช่น การขยายตัวของกระเพาะอาหารทำให้วัยรุ่นรับประทานอาหารมากขึ้น ภายในร่างกายมีการใช้พลังงานมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นเหนื่อยและต้องการพักผ่อน การทำงานของต่อมเพศ ทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และเริ่มมีอารมณ์รักต่อเพศตรงข้ามมีการแต่งกาย ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม

3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องไปมีส่วนกับสังคมนอกบ้านในลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เช่น ในหมู่เพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ความคาดหวังของสังคมรอบตัว การปรับตัวต่อการเรียนที่

3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องไปมีส่วนกับสังคม นอกบ้านในลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เช่น ในหมู่เพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ความคาดหวังของสังคมรอบตัว การปรับตัวต่อการเรียนที่ ยากขึ้น การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ของวัยรุ่น มักขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ความเข้มงวด กวดขันของผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การคบเพื่อน การเรียน การแต่งกาย ทำให้วัยรุ่นต้อง ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์รอบข้างที่เปลี่ยนไปซึ่งจะทำให้วัยรุ่นเกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเองและมีอารมณ์ที่แปรปรวน เกรงว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้มักจะทำให้ วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจอยู่เสมอ

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะปรับตัว ดังนั้นวัยรุ่นจึงมักตกอยู่ใต้อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมที่ยั่วเย้าทางอารมณ์ได้ง่ายเพราะวัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหว เชื่อง่าย หลงง่าย มีอารมณ์ ไม่มั่นคง จึงมักเกิดปัญหายากทางอารมณ์เสมอ

ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นนั้นจะมีลักษณะทางอารมณ์ที่รุนแรงแทบทุกชนิด เช่น โกรธ รัก กลัว และเจ้าคิดเจ้าแค้น เป็นต้น และมักจะมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์บ่อยครั้งจนขาดความมั่นคง ทางอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสภาพแวดล้อมทางสังคม⁽¹⁹⁾

3. พัฒนาการทางด้านสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของวัยรุ่นถือเป็นการพัฒนาที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เมื่อเข้าสู่ วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติและพฤติกรรมทางสังคม กล่าวคือวัยรุ่นต้องการความ เป็นอิสระในการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ เมื่อวัยรุ่นรู้สึกขาดความมั่นใจจะมีการขดเขยความรูสึก นั้นด้วยการหันเข้าหาเพื่อน วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อนโดยการจับกลุ่มได้นาน แน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของวัยรุ่นจะมีลักษณะการเข้ากลุ่มแบบต่างๆกัน ลักษณะของกลุ่มเด็กวัยรุ่นนั้น⁽²⁰⁾ ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แก๊ง (Gang) หมายถึง กลุ่มผู้ร่วมคิดที่มีแนวคิดเดียวกัน สมาชิกของแก๊งมักจะ เป็นเพศเดียวกัน มีเจตคติที่เหมือนกัน สมาชิกในกลุ่มอาจจะมาจากบุคคลต่างฐานะ หรือต่าง วัยและโดยส่วนใหญ่จุดประสงค์ของการรวมแก๊ง มักถูกมองในด้านลบและมีพฤติกรรมต่อต้าน สังคม (Antisocial behavior) ซึ่งมักจะมีพฤติกรรมก่อความสงบของผู้อื่น โดยเพศชาย จะมีแนวโน้มของการเข้ากลุ่มมากกว่าเพศหญิง

2. การรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มย่อยหรือกลุ่มเพื่อนสนิท (Cliques) กลุ่มเพื่อนสนิท ของวัยรุ่นจะมีประมาณ 2-3 คน ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน มีความสามารถและความสนใจคล้ายๆกัน

โดยที่แต่ละคนจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน มีการถกเถียงกันบ้างเมื่อความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันซึ่งเพื่อนสนิทนี้เกิดเมื่อแยกตัวออกจากกลุ่มใหญ่

3. กลุ่มเพื่อนสนิทที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มย่อย (Crowds) ซึ่งอาจเกิดจากการพบเจอกันในงานปาร์ตี้ หรืองานสังสรรค์ที่พบกันในกลุ่มใหญ่ โดยความสนใจของสมาชิกในกลุ่มอาจเหมือนกันหรือต่างกันได้ แต่จะเกิดความพอใจที่จะคบหากันต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเพื่อนสนิทกับทุกคนในกลุ่ม แต่เป็นการเลือกเพื่อนที่ถูกใจมากๆ เป็นกลุ่มย่อย (Cliques) ต่อไป

4. การจับคู่หรือการเป็นเพื่อนคู่หู (Pal) หรือ (Chums) ซึ่งคือเพื่อนสนิทที่สามารถบอกความลับของกันและกันได้ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากที่สุดและสามารถพิสูจน์การเป็นเพื่อนแท้ได้ นอกจากนี้ยังเป็นเพื่อนที่รักและให้อภัยกันได้ มีอัธยาศัยและรสนิยมใกล้เคียงกันจะมีเพียง 1-2 คนเท่านั้น โดยความสัมพันธ์ของการเป็นคู่หูบางรายอาจคบได้ยาวนานจนถึงวัยผู้ใหญ่ การเป็นคู่หูเป็นผลจากการพัฒนามาจากกลุ่มเพื่อนสนิท

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Whibeck⁽²¹⁾ พบว่า กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นจะต้องมีความสนใจ ค่านิยม และความคิดเห็นในเรื่องใหม่ๆ ตรงกัน

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเพื่อน เพื่อเป็นที่ปรึกษา สนทนา ในปัญหาหรือเรื่องต่างๆ ที่มีความสามารถ จะเข้าใจกันได้ด้วยวัยเดียวกัน ดังนั้นเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากกว่าพ่อแม่ การคบหากับกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นทำให้เด็กวัยรุ่นมีการปรับตัวต่าง ๆ ตามกลุ่ม เนื่องจากวัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อนด้วยเจตคติ หรือความสนใจที่คล้ายคลึงกันมากกว่าเหตุผลอื่น ๆ จึงทำให้วัยรุ่นมักมีเจตคติ และพฤติกรรมตามกลุ่มเพื่อนของตน เพราะการจะให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นจำเป็นต้องมีเจตคติ หรือพฤติกรรมในลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลุ่มเพื่อน มิฉะนั้นวัยรุ่นจะเข้ากับกลุ่มเพื่อน ที่ตนสนใจจะเป็นสมาชิกไม่ได้

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นตอนต้น มักจะมีการคบเพื่อนเป็นกลุ่มในเพศเดียวกัน ที่มีเจตคติและความสนใจเหมือนกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เมื่อถึงช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเตรียมตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักรับผิดชอบงานชอบอิสระ และเริ่มมองหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ส่วนการคบเพื่อนนั้นในช่วงวัยนี้จะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน เช่น มาจากท้องถิ่นเดียวกัน เรียนห้องเดียวกัน เป็นต้น

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

เพียร์เจต์⁽¹⁵⁾ อ่างในทวิวรรษ สุขพันธ์ กล่าวถึง พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่น
 ว่าเป็นช่วงที่ระดับสติปัญญาพัฒนาสูงสุดจะมีความสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ ทั้งในสิ่งที่เป็น
 รูปธรรมและนามธรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำแนกเปรียบเทียบทฤษฎี กฎเกณฑ์
 หรืออาจคิดค้นแนวคิดทฤษฎีใหม่ ๆ ได้ นอกจากนั้น วัยรุ่นยังสามารถมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตน
 เอง และชดเชลาพฤติกรรมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ รู้จักอดกลั้น และเข้าใจสังคมดีขึ้น รู้รักพยายามที่จะ
 พึ่งตนเอง และเริ่มมีความคิดส่วนตัวที่เก็บไว้เป็นความในใจเฉพาะตนไม่เปิดเผยให้ใครรู้ อย่งไร
 ก็ตาม แม้ในช่วงวัยรุ่นนี้ ระดับสติปัญญาจะพัฒนาเต็มที่ สมองมีความจำดี การหาเหตุผลก็
 พัฒนามาก วัยรุ่นจะสนใจทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว อยากรู้อยากเห็นไปหมด มีความคิดที่จะแก้
 ปัญหาได้ดี และคิดได้หลายแง่มุม แต่วัยรุ่นเป็นวัยที่เพิ่งผ่านพ้นจากวัยเด็ก แม้ว่าวัยรุ่นจะมีสติ
 ปัญญาดี แต่มักขาดความรับผิดชอบ หรือขาดการไตร่ตรองที่ดี ดังนั้น พฤติกรรมบางอย่างของ
 วัยรุ่นในบางครั้ง ก็อาจผิดพลาดได้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของ
 วัยรุ่น เพื่อที่จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ให้น้อยลง

พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่นนั้นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น พัฒนาการ
 ด้านภาษา พัฒนาการทางด้านจินตนาการ พัฒนาการทางด้านเหตุผล ซึ่ง Inhelder & Piaget
 ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นว่าอยู่ในขั้น Formal Operation Stage โดยใน
 ช่วงวัยนี้จะมีลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญาที่สำคัญดังนี้

4.1 Hypothetico — deductive reasoning คือ มีความสามารถในการตั้ง
 สมมติฐานและแก้ไขปัญหต่างได้ กล่าวคือ เมื่อพบปัญหาวัยรุ่นจะพยายามแสวง สาเหตุที่
 เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหาและคิดวิธีแก้ปัญหที่ดีที่สุดทีละขั้นตอน

4.2 Propositional Thought คือ มีความเข้าใจในความเป็นเหตุเป็นผล ในแง่ความ
 เป็นเหตุเป็นผลในแง่ของความเป็นจริง จากโจทย์ปัญหาหรือยุติที่กำหนดให้ เช่น จากเงื่อนไขที่
 กำหนดให้ โดยพิจารณาว่าข้อสรุปดังกล่าว ถูก , ผิด หรือไม่แน่ใจ

ข้อที่ 1 : โบไม้ทุกชนิดเป็นสีเขียว

ข้อที่ 2 : เมเปิ้ลเป็นสีเขียว

สรุป : เมเปิ้ลเป็นโบไม้

จากเงื่อนไขที่กำหนดให้ วัยรุ่นจะตอบว่า “ไม่แน่ใจ ” เพราะเมเปิ้ลจะเป็น
 โบไม้ก็ได้แต่อาจจะเป็นชื่อของสิ่งอื่น ที่มีสีเขียวแต่ไม่ใช่โบไม้ก็ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ
 วัยเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้น Concrete Operation จะตอบว่า ถูกต้อง
 เพราะเด็กจะพิจารณาจากเหตุผลที่กำหนดให้เท่านั้น โดยไม่พิจารณาจากความเป็นจริง

วัยเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้น Concrete Operation จะตอบว่า ถูกต้อง เพราะเด็กจะพิจารณาจากเหตุผลที่กำหนดให้เท่านั้น โดยไม่พิจารณาจากความเป็นจริง

จากทฤษฎีของ Piaget⁽¹⁶⁾ อังใน พรพนทพิทย์ ศิริวรรณบุศย์ ที่กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในขั้น Formal Operation ซึ่งมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล มีพัฒนาการขั้นสู่ระดับวุฒิภาวะสูงสุด คือในวัยนี้เด็กจะเริ่มคิดเหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นวัยรุ่นจึงสามารถที่จะพิจารณากฎเกณฑ์ต่างๆทางสังคมได้ด้วยตนเอง เช่น ค่านิยมในการประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ โดยที่ในวัยเด็ก เด็กจะยึดถือกฎเกณฑ์หรือค่านิยมตามผู้อื่น (Heteronomous) คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ หรือผู้มีอิทธิพลเหนือกว่า เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจนเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะเริ่มมีกฎเกณฑ์เป็นของตนเอง (Autonomous) ซึ่งเป็นการที่เด็กมีความคิดเป็นของตนเอง สามารถพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตนเอง

นอกจากนี้ Keating⁽²²⁾ ได้สรุปพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่น ว่ามีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. วัยรุ่นมีความเข้าใจ ในเรื่องนามธรรมมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็ก โดยสามารถแยกแยะสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้
2. มีความสามารถในการทดสอบสมมติฐานได้ กล่าวคือ สามารถตั้งสมมติฐานที่เป็นไปได้โดยเข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลของปัญหา และวัยรุ่นพยายามแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง
3. มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องอนาคต โดยมีการวางแผน และสำรวจความต้องการ และความเป็นไปได้ของชีวิตในอนาคต เช่น การประกอบอาชีพ ชีวิตครอบครัว เป็นต้น
4. มีความสนใจในเรื่องการพัฒนาสติปัญญาของตนเองให้มีประสิทธิภาพ โดยวัยรุ่นจะมีการทดสอบความสามารถทางสติปัญญาของตนเองอยู่เสมอ
5. มีความคิดและจินตนาการ ในเรื่องต่างๆ ที่กว้างไกลขึ้น รวมทั้งเรื่องศาสนา ความยุติธรรม คุณธรรม และเอกลักษณ์ของตนเอง

พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่น ที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความคิด ความเข้าใจในเรื่องต่างๆมากขึ้น มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้วัยรุ่นมีความสนใจเกี่ยวกับตนเอง ทั้งในเรื่องความต้องการของตนเอง และการวางแผนชีวิตในอนาคต โดยจะนำไปสู่การค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองในที่สุด ทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆได้อย่างดีและจากการที่วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆมากขึ้น สามารถที่จะคิดพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างมีเหตุผล อาจทำให้เจตคติ

ในเรื่องต่างๆเปลี่ยนแปลงไป และจากทฤษฎีของพรอยด์ อังโนสุชา จันทน์เอม⁽²³⁾ ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาทางบุคลิกภาพ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง และสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อบุคคล นับตั้งแต่วัยทารกพัฒนาการที่สมบูรณ์ในวัยเด็กสำคัญมาก หากพัฒนาการในวัยเด็กไม่สมบูรณ์ จะทำให้วัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการตอบสนองของความต้องการทางเพศ จะทำให้เกิดปัญหาได้

ความต้องการของวัยรุ่น

เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้วัยรุ่นมีความต้องการในหลายๆด้านที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในหลายด้าน คือ

1. ความต้องการความรัก วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่ต้องการความรักจากบุคคลต่างๆ ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู และเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ซึ่งอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจที่ไม่มั่นคง ไม่มั่นใจในตนเอง จึงต้องการให้บุคคลอื่นรักและสนใจตนเองมากขึ้น
2. ความต้องการความเป็นอิสระมากขึ้น โดยวัยรุ่นจะต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจ วางแผนและวางโครงการของชีวิต รวมทั้งต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น ต้องการคบเพื่อนใหม่ๆ และทดลองทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการค้นหาความเป็นตน หรือ Ego-Identity ของตัวเอง
3. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่ก้าวจากวัยเด็กมาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีความสนใจสังคมมากขึ้น ต้องการให้สังคมยอมรับหรือชมเชย ต้องการชื่อเสียง ความเป็นเด่น และต้องการรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม
4. ความต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจในอาชีพต่างๆ ต้องการรับผิดชอบ ฟังตนเอง มีจุดมุ่งหมายในอนาคต และมีการวางแผนว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร
5. ความต้องการอยากรู้และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ วัยรุ่นจะมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ และเพื่อนต่างเพศ และต้องการความรู้ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบัง หรือโดยการหาความรู้อย่างไม่ถูกวิธี นอกจากความสนใจแล้ว วัยรุ่นยังต้องการทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศด้วย เพราะเป็นวัยที่มีความสนใจเพื่อนต่างเพศ มีความรักแบบหลงใหล ใฝ่ฝัน และเป็นความรักแบบรุนแรง ไม่ค่อยมีเหตุผล นอกจากนี้ความต้องการทางเพศที่เกิดขึ้นในระยะนี้ เกิดเนื่องจากต่อมต่างๆภายในร่างกายของวัยรุ่นกำลังทำงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมการเจริญถึงขั้นมีวุฒิภาวะทางเพศ

ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรที่ จออธิบายเรื่องเกี่ยวกับเพศตรงข้ามให้วัยรุ่นเข้าใจ เพราะการปกปิดอาจทำให้เด็กที่มีความอยากรู้อยากเห็น พยายามทดลองหาความจริงด้วยตนเองซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆได้⁽²⁷⁾ อาจกล่าวได้ว่า ในช่วงวัยรุ่นนั้นมีความต้องการในด้านต่างๆ ที่แตกต่างไปจากวัยอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆที่มีลักษณะของวัยนี้ เช่น การทำตัวเป็นจุดเด่นเพื่อเรียกร้องความสนใจ หรือการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากต้องการความเป็นอิสระ แต่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากความต้องการของวัยรุ่นนั้นจะมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศรวมอยู่ด้วย ซึ่งพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นนั้น ได้แก่ การเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ มีการแสดงออกที่เรียกร้องความสนใจซึ่งกันและกัน โดยเด็กชายจะเริ่มสนใจเด็กหญิง เมื่ออายุประมาณ 14 ปี เด็กหญิงจะเริ่มสนใจที่มีอายุมากกว่า เนื่องจากเด็กหญิงมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กชายวัยเดียวกัน⁽²⁴⁾ แต่ถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวได้ดีและเหมาะสม วัยรุ่นก็จะสามารถผ่านพ้นพฤติกรรมที่มีปัญหาไปได้อย่างดี แต่ถ้าวัยรุ่นปรับตัวไม่ได้ หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ก็อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น

ความสนใจของวัยรุ่น

ความสนใจของเด็กวัยรุ่นนั้นแตกต่างจากวัยเด็ก เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและบทบาททางสังคมที่ได้รับในครั้งนี้ ซึ่งความสนใจของวัยรุ่นแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับเพศ สติปัญญา สภาพแวดล้อม โอกาสในการเรียนรู้ ความสนใจของกลุ่มเพื่อน ความสนใจของวัยรุ่นแต่ละคนจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับเพศ สติปัญญา สภาพแวดล้อม โอกาสที่เรียนรู้ ความสนใจของกลุ่มเพื่อน ความสนใจของครอบครัวและองค์ประกอบอื่นๆ⁽²⁵⁾ ได้แบ่งประเภทความสนใจพื้นฐานของวัยรุ่นเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ความสนใจทางสังคม (Social interest) ความสนใจทางสังคมของวัยรุ่นแต่ละคนจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับโอกาส สถานการณ์และกิจกรรมทางสังคม เช่นงานเลี้ยงต่างๆ และการพบปะสนทนากัน เป็นต้น วัยรุ่นเพศหญิงมีความสนใจในกิจกรรมทางสังคมเร็วกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย 1-2 ปี ความสนใจทางสังคมของเพศหญิงและเพศชายแสดงออก โดยแสดงความชอบในการพบปะสนทนา โดยเด็กวัยรุ่นจะชอบการพบปะกันในกลุ่มเพื่อนสนิทเพื่อสนทนากัน และเรื่องที่สนทนากันจะแตกต่างกันไปตามเพศความสนใจ ส่วนใหญ่วัยรุ่นหญิงจะชอบสนทนาเกี่ยวกับงานเลี้ยง การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ เรื่องตลกขบขัน เรื่อง

เกี่ยวกับดนตรี หนังสือนิตยสาร ภาพยนตร์ กีฬา เรื่องราวเกี่ยวกับครูและเพื่อนที่โรงเรียน ส่วนวัยรุ่นชายจะชอบสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง กีฬา การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ ภาพยนตร์ และเรื่องการเมือง นอกจากนี้วัยรุ่นยังให้ความสนใจในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ลำบาก ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมซึ่งความสนใจในด้านนี้ วัยรุ่นจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและในชุมชนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้น

2. ความสนใจส่วนบุคคล (Personal interests) ซึ่งความสนใจของวัยรุ่นในช่วงนี้จะแสดงให้เห็นความเป็นตัวของตัวเอง และความสนใจของแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งความสนใจต่างๆได้ดังนี้

2.1 ความสนใจเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ความสนใจในรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย ซึ่งวัยรุ่นจะมีความเอาใจใส่ในเรื่องเสื้อผ้า มีความพิถีพิถันในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม การวางตัวในสังคมและการสร้างบุคลิกภาพให้เหมาะสม ซึ่งความสนใจต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางร่างกายและการต้องการการยอมรับจากสังคม ทำให้วัยรุ่นเอาใจใส่เรื่องเสื้อผ้า ทรงผม เล็บ ผิวพรรณ รวมทั้งกิจกรรมารายทที่แสดงออกมา และจากการที่วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม จึงทำให้วัยรุ่นมีความพิถีพิถันในเรื่องของรูปร่างหน้าตา และการแต่งกายเป็นพิเศษเพื่อความดึงดูดใจต่อเพศตรงข้าม นอกจากนี้วัยรุ่นยังให้ความสนใจในเรื่องสุขภาพเพื่อให้มีรูปร่างที่ดีตามต้องการอีกด้วย

2.2 ความสนใจในการแสวงหาความเป็นอิสระ วัยรุ่นนั้นมีความต้องการที่จะเป็นอิสระในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนเพศตรงข้าม โดยวัยรุ่นจะแสวงหาวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ทำให้มีความสุข และแสดงออกอย่างอิสระเสรี ซึ่งจะแตกต่างในแต่ละบุคคลในวัยรุ่นจะพยายามสร้างความเป็นตัวของตัวเอง และต่อต้านการใช้อำนาจของผู้ใหญ่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่อยู่เสมอ นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการความเป็นอิสระในการใช้จ่ายและต้องการที่จะหาเงิน เพื่อนำมาสนองความต้องการของตนโดยการทำงานพิเศษเพื่อนำมาใช้ซื้อเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องเกมส์ กีฬาต่างๆ ซึ่งวัยรุ่นชายจะเห็นความสำคัญของการหาเงินมากกว่าเพศหญิง

2.3 ความสนใจในเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ ในช่วงวัยรุ่นนี้จะต้องการทำตัวให้เป็นทีพอใจของเพศตรงข้าม มีความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศตรงข้าม การสร้างเสน่ห์และความประทับใจกับเพศตรงข้าม นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้และบทบาทเกี่ยวกับเรื่องเพศจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพราะความรู้เรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็น

2.3 ความสนใจในเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ ในช่วงวัยรุ่นนี้จะต้องการทำตัวให้เป็นที่พอใจของเพศตรงข้าม มีความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศตรงข้าม การสร้างเสน่ห์และความประทับใจกับเพศตรงข้าม นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้และบทบาทเกี่ยวกับเรื่องเพศจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพราะความรู้เรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการปรับตัวทางเพศก่อนที่จะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตสมรสเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแหล่งความรู้เรื่องเพศนั้นได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง กลุ่มเพื่อน หนังสือและสื่อมวลชนต่างๆ จากการรายงานของกรมสามัญศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี เกี่ยวกับแหล่งความรู้เรื่องเพศที่วัยรุ่นได้รับจากแหล่งต่างๆ โดยร้อยละ 17.0 ได้รับจากเพื่อน ร้อยละ 17.9 ได้จากหนังสือเรียน ร้อยละ 17.7 ได้รับจากครู และจากการศึกษาของ Rubenstein⁽²⁶⁾ พบว่า ทั้งวัยรุ่นชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีความสนใจในเรื่องเพศคล้ายคลึงกันแต่ให้ความสำคัญแตกต่างกัน

สถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อเรื่องเพศ

สถาบันทางสังคมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศของเด็ก ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชน

2. ความรู้เรื่องเพศ

ความหมายทั่วไปของความรู้

การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นใดนั้น บุคคลต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อน ดังนั้นความรู้จึงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้คนเรามีพฤติกรรมต่างๆ⁽²⁷⁾

Bloom⁽²⁸⁾ อ้างจากกุลยา วัฒนายิงเจริญชัย กล่าวว่า ความรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะหรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการ หรือสถานการณ์ด้านต่างๆ ในด้านความรู้นั้นย่อในเรื่องความจำและความรู้ยังเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ หรือรายละเอียดต่างๆ ที่เก็บสะสมไว้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ⁽²⁹⁾ ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นความสามารถในการจำหรือระลึกได้ซึ่งรวมประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้เคยรับรู้มา เช่น ความรู้เฉพาะอย่าง ความรู้เกี่ยวกับวิถีทางและการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

จากความหมายต่างๆ ที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การระลึกถึงในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่ได้จากการศึกษา หรือประสบการณ์ที่มนุษย์ได้รับและสะสมไว้ ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมขั้นต้น

1. ความรู้ (knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจ (comprehensive) เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากความรู้มาก่อนจึงเกิด ความเข้าใจ ความเข้าใจจะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ และคาดคะเน
3. การนำไปใช้ (application) เป็นการนำเอาทฤษฎี วิธีการ กฎเกณฑ์และ แนวคิดต่างๆไปใช้
4. การวิเคราะห์ (analysis) เป็นการจำแนกภาพรวมออกเป็นส่วนย่อย แต่ยังคงมองเห็นความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น
5. การสังเคราะห์ (synthesis) เป็นความสามารถของบุคคล ในการรวบรวม ส่วนย่อยต่างๆเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจนและมีคุณภาพสูง
6. การประเมินผล (evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าโดยมีเกณฑ์ และมาตรฐาน เป็นเครื่องช่วยประกอบในการวินิจฉัย

จากความหมายของความรู้ข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ และโครงสร้างที่ได้จากการศึกษา หรือประสบการณ์ที่มนุษย์ได้รับ และ สะสมไว้ในขอบเขตทางปัญญา ที่เรียงจากพฤติกรรมง่ายไปยาก คือความรู้ ความจำ ความ เข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินผล

วิฑูรย์ ไอสถานนท์⁽³⁰⁾ ได้กล่าวถึงขอบข่ายการยอมรับความคิด หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ไป ใช้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นขอบข่ายทางสมองที่ซับซ้อนและต่อเนื่องเป็นระยะๆ แบ่งออกเป็น 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะรับรู้ เป็นระยะแรกเริ่มของขอบข่ายการคือ การได้รู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยวิธีการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้เห็น ได้รู้เรื่องราว

ระยะที่ 2 ระยะสนใจ ตื่นตัว เป็นระยะที่ต่อเนื่องมาจากการรับรู้ คือ มีความสนใจ ในสิ่งที่ได้รับรู้ เมื่อมีความสนใจแล้วก็เกิดขอบข่ายทางสมองต่อไปอีกหลายอย่าง ที่สำคัญคือ การหาข้อมูลเพิ่มเติมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้นจนพอใจ โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง การซักถาม การกรองข่าวที่รู้มาจนพอใจแล้วก็เริ่มผ่านไปสู่วิธีที่ 3 ของ ขอบข่ายการยอมรับ

ระยะที่ 3 ระยะไตร่ตรอง ตัดสินใจ เมื่อมีความสนใจและได้ศึกษาข้อมูลจนพอใจ แล้ว จะเข้ามาอยู่ในระยะไตร่ตรองพิจารณาเอาความรู้สิ่งใหม่ๆ นั้นไปใช้ ในระยะนี้อาจจะหา ข้อมูลเพิ่มเติมอีกก็ได้ เช่น ถามเพื่อนหรือผู้มีประสบการณ์มาแล้ว ศึกษาวิธีแก้ไข คิดพิจารณา หาทางได้ทางเสีย จนกระทั่งมีความเข้าใจพอสมควร หรือพอดีแล้วก็เริ่มเข้าระยะทดลอง ปฏิบัติต่อไปในระยะนี้บางคนอาจกินเวลานาน คือยังตัดสินใจไม่ถูกอยู่ในลักษณะลังเล

ระยะที่ 4 ทดลองปฏิบัติ เมื่อได้ทดลองแล้วจะนำความรู้มาทดลองใช้ หากไม่พอใจก็เลิกใช้ อาจพยายามหาสิ่งลักษณะเดียวกัน แต่มีคุณภาพดีกว่ามาใช้ เพื่อจะให้มึผลดีในการปฏิบัติ

ระยะที่ 5 การยอมรับไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย เมื่อได้ทดลองปฏิบัติแล้ว ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจก็จะนำไปปฏิบัติประจำจนเป็นนิสัย หรือเกิดความเคยชินซึ่งอาจกลายเป็นความเชื่อถ้อยึดมั่นว่าความคิด หรือสิ่งนั้นจำเป็นต้องใช้

ความรู้เรื่องเพศ

การที่จะเข้าใจเรื่องเพศ นี้จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เรื่องเพศ ซึ่งมาจากหลายๆ สาขาวิชาการ เช่น ทางชีววิทยา สุขวิทยา แพทย์ศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ จิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ ศีลธรรม จริยธรรม ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น⁽³⁵⁾

ลักษณะหรือธรรมชาติของความรู้เรื่องเพศ หากกล่าวโดยสรุปแล้วอาจแบ่งอย่างคร่าวๆ ออกตามเนื้อหาที่ประกอบกันเป็นความรู้ได้ 4 ลักษณะด้วยกัน⁽⁹⁾

1. ลักษณะทางชีววิทยา (Biological aspect)
2. ลักษณะทางสุขวิทยา (Hygienic aspect)
3. ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological aspect)
4. ลักษณะทางสังคมวิทยา (Sociological aspect)

1. ลักษณะทางชีววิทยา ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ในระบบการสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมที่เกี่ยวกับเพศ การเจริญเติบโตทางเพศในด้านร่างกาย (Bio-sexual development หรือ Physical sexual development) การมีหนวดเคราและขนรักแร้ เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์หรือการร่วมประเวณี การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร

2. ลักษณะทางสุขวิทยา ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพ การระวังรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรระวังและสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ข้อควรปฏิบัติขณะมีประจำเดือน การตรวจเลือดก่อนแต่งงาน กามโรค ความผิดปกติของอวัยวะเพศ

3. ลักษณะจิตวิทยา ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจและอารมณ์ เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านจิตใจ (Psycho-sexual development) การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น แรงดันทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ ทักษะคิดต่อเพศตรงข้าม ความรัก ความต้องการและความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์

4. ลักษณะทางสังคมวิทยา ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และมาตรฐานความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านสังคม (Socio-sexual development) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพศสัมพันธ์ อิทธิพลของเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรสหรือชีวิตครอบครัว การวางแผนครอบครัว ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ

แหล่งสำคัญที่ให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน แตกต่างกันในสังคม สถาบันที่ควรทำหน้าที่ถ่ายทอดอบรม และให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องกับเด็กได้แก่

1. ครอบครัว ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง เครือญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่และน้อง นับเป็นบุคคลแรกเป็นกลุ่มสถาบันสำคัญ ที่เป็นตัวแทนให้การอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ตั้งแต่เกิดเป็นต้นไป ทั้งใกล้ชิดและยาวนานที่สุด บ้านและครอบครัวจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดและเป็นหลักในการถ่ายทอด หล่อหลอม ความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ อุดมคติ และแนวทางการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้าให้แก่ เด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองควรทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ความเชื่อทางเพศที่ถูกต้อง สั่งแนะนำทุกครั้ง ที่มีโอกาสเป็นแบบอย่างที่ดีทางเพศแก่บุตรหลาน

2. โรงเรียน เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาก่อนเยาวชนโดยตรง จะเป็นตัวแทนของสังคมที่ให้การศึกษอบรมอย่างมีแบบแผน โดยหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ต่างๆ เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศิลธรรมจรรยา ค่านิยมปรัชญา แนวความคิด ระเบียบวินัยที่โรงเรียนเด็กหรือเยาวชนจะได้สมาคม กับผู้คนมากขึ้นในลักษณะต่างๆ เขาเหล่านั้นจะได้รับการถ่ายทอด ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติเพิ่มมากขึ้นหรือแตกต่างไปจากที่ได้รับจากครอบครัว นอกจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ครู-อาจารย์ในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึกและแบบแผนแห่งพฤติกรรมให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ความเชื่อและความศรัทธาที่มีต่อ ครู-อาจารย์ จะมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนในการยอมรับและยึดถือแบบอย่าง แนวความคิดค่านิยมหรือพฤติกรรมจากครูอาจารย์ด้วย

3. กลุ่มเพื่อน เมื่อเด็กเริ่มเจริญเติบโตแต่ละคนจะมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น อาจเป็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียง อาจเป็นเพื่อนในชุมชน หรือเพื่อนร่วมโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่ง

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

และการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านจากสิ่งต่างๆแต่ไม่ได้พบเห็น หรือสัมผัสโดยตรง ด้วยตัวเอง ถือเป็นประสบการณ์โดยอ้อม (Indirect Experience)

2. ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มคนแต่ละคน มีพื้นฐานแตกต่างกัน ค่านิยมและการตัดสินค่านิยมจึงไม่เหมือนกัน ค่านิยมของกลุ่มต่อสิ่งเดียวกันอาจแตกต่างกัน

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ของแต่ละบุคคล อัลพอร์ท⁽³⁹⁾ เสนอความคิดเห็นว่าทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดได้ ตามเงื่อนไข 4 ประการคือ

1. กระบวนการเรียนรู้ ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการ ของการตอบสนองของแนวความคิดต่างๆ เช่น ทัศนคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนและอื่นๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆแล้ว ยังทำให้มีการกระสวน (Pattern) เป็นตัวของตัวเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่าง จึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆนั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคน ได้มาจากการเลียนแบบทัศนคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อแม่ พี่น้องและบุคคลอื่นๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีทัศนคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

องค์ประกอบของทัศนคติ

โดยทั่วไปทัศนคติดีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นความรู้ความเข้าใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อนำมาเป็นเหตุผลสรุปและรวมความเชื่อหรือประเมินสิ่งเร้านั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้านั้นๆ เป็นการประเมินผลด้านความพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว นั่นเอง องค์ประกอบทางด้านนี้จึงมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจมาก เช่น เจตนาดีของวัยรุ่นที่มีต่อศาสนา คือความรู้สึกของการศรัทธาหรือไม่ศรัทธาในศาสนา การจะทำตามระเบียบปฏิบัติทางวัฒนธรรมทางศาสนาหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับความเชื่อ และความรู้ความเข้าใจของเด็กแต่ละคน

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะถือปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลและจะแสดงพฤติกรรมออกมาให้ชัดเจน

การแสดงออกถึงเจตคติ โดยการแสดงออกทางพฤติกรรมนี้ Newcomb⁽³⁶⁾ กล่าวว่าเจตคติของบุคคลอาจแสดงออกทางพฤติกรรมใน 2 ลักษณะคือ

1. เจตคติทางบวก (Positive attitude) คือ จะมีการแสดงออกมาในลักษณะที่พึงพอใจเห็นด้วยหรือชอบ ซึ่งจะทำให้บุคคลต้องการการกระทำ ต้องการได้หรือต้องการเข้าไปใกล้สิ่งนั้น
2. เจตคติทางลบ (Negative attitude) คือ จะมีการแสดงออกมาในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย ขิงขัง ต้องการหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น

ทัศนคติต่อเรื่องเพศ

1. ทัศนคติต่อเรื่องเพศ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความรู้ และปฏิกิริยาแสดงออกของวัยรุ่นต่อเรื่องเพศ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 5 ด้าน⁽³⁷⁾

1.1 การคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง เจตคติของนักเรียนต่อการคบเพื่อน การมีเพื่อนต่างเพศในวัยเรียน รวมถึงการวางตัวต่อเพศตรงข้าม

1.2 ด้านชีวิตสมรส หมายถึง เจตคติของนักเรียนต่อการแต่งงาน การมีชีวิตคู่ และปัจจัยในการตัดสินใจในการแต่งงาน

1.3 ด้านสุขปฏิบัติในเรื่องเพศ หมายถึง เจตคติของนักเรียนต่อการรักษาสุขอนามัยทางเพศ การทำความสะอาด ซึ่งผลต่อการปฏิบัติของวัยรุ่นในการรักษาสุขอนามัยเพศว่าถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

1.4 ด้านความล้มพันธ์ชายหญิงก่อนแต่งงาน หมายถึง เจตคติของนักเรียนต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและพฤติกรรมทางเพศอื่นๆที่แสดงออกต่อเพศตรงข้ามก่อนแต่งงาน เช่น การถูกเนื้อต้องตัว การกอดจูบ จับมือถือแขน

1.5 ด้านการระบายอารมณ์ทางเพศ หมายถึง เจตคติของนักเรียนต่อความรู้สึกทางเพศและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ

ทัศนคติต่อเรื่องเพศ หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกและด้านลบที่มีต่อเรื่องเพศทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่น ความรู้สึกเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และทัศนคติไปในทิศทางใดย่อมชี้้นำการกระทำของบุคคลไปในทิศทางนั้นด้วย เช่น ถ้าวัยรุ่นมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเรื่องเพศย่อมส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นได้ ทัศนคติในเรื่องเพศจะครอบคลุมเนื้อหาเรื่องเพศได้ 4 ลักษณะด้วยกันได้แก่⁽³⁸⁾

1. ลักษณะทางชีววิทยา (Biological aspect) ครอบคลุมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ ความเจริญเติบโตทางด้านเพศภายในร่างกาย

2. ลักษณะทางสุขวิทยา (Hygenic aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพการรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัย หรือความผิดปกติทางเพศ

3. ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องจิตใจและอารมณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ความรู้สึกหรือความต้องการทางเพศ

4. ลักษณะทางสังคมวิทยา (Sociological aspect) ครอบคลุมเรื่องการปรับตัวเข้าสู่สังคม มาตรฐานความประพฤติ และกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ และการมีเพศสัมพันธ์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภาพพร สุขาวงศ์⁽³⁹⁾ ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี ที่มีต่อการจัดให้มีการสอนเพศศึกษาพบว่า

1. นักเรียนโดยส่วนรวมมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดให้มีการสอนเพศศึกษา
2. นักเรียนชายที่มีทัศนคติที่ดีต่อการจัด ให้มีการสอนเพศศึกษามากกว่านักเรียนหญิง
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองแบบต่างๆกัน มีทัศนคติ ต่อการจัดให้มีการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. หนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียนมากที่สุด

สุริพร กมลวัฒนานุกูล⁽⁴⁰⁾ ได้ศึกษา ความรู้และพฤติกรรมทางเพศด้านเพศของวัยรุ่นที่มีผลต่อการเป็นกามโรค กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1,2 และ3 จาก

วิทยาเขตอินทราชัย จำนวน 162 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก และแหล่งให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา คือ หนังสือ พบว่าเจ้าหน้าที่อนามัยและพ่อแม่เป็นผู้ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาน้อยมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการเป็นกามโรค กล่าวคือ นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงเป็นกามโรค กล่าวคือ นักเรียนมีความสัมพันธ์กับการเป็นกามโรคมากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ชนิษฐา โพชนกุล⁽⁴¹⁾ ได้ศึกษา ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อพฤติกรรมทางเพศของหนุ่มสาว กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจำนวน 494 คน เป็นชาย 276 คน หญิง 216 คน อายุ 15-23 ปี ผลปรากฏว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะเลือกคูครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้าน การนับถือศาสนา และบุคลิกภาพ ส่วนการประกอบอาชีพ ความต้องการ ความชอบ และอายุนั้นให้ความสำคัญลงมาตามลำดับ ในด้านความสัมพันธ์ทางเพศ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติต่อการถูกเนื้อต้องตัวกันนั้น สถานการณ์ในทีวีโทรทัศน์มากกว่าสถานการณ์ที่เกิดในที่สาธารณะ

ปรีญา อันตระกูล⁽⁴²⁾ ได้สำรวจความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 483 คน โรงเรียนราษฎร์ จำนวน 482 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-21 ปี พบว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่ามีความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง
2. แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนส่วนใหญ่คือ หนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษา รองลงมาคือ ครู อาจารย์
3. ผู้ให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่นักเรียนส่วนใหญ่คือ เพื่อนสนิทเพศเดียวกัน
4. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน
5. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรเริ่มสอนเพศศึกษาแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 รองลงมาคือ สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
6. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดสอนเป็นวิชาบังคับและสัปดาห์ละ 1 คาบ
7. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ครูผู้สอนเพศศึกษาควรเป็นครูที่สมรสแล้ว

ทวิวรรณ สัมพันธ์สิทธิ์⁽⁴³⁾ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 95 ราย ผลการวิจัยสรุปได้คือ ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 40.57 จากคะแนนเต็มทั้งหมด 70 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.82 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 17.47 จากคะแนนเต็มทั้งหมด 26 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.66 เมื่อแบ่งระดับความรู้และการปฏิบัติตัวของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้และคะแนนปฏิบัติมาเป็นจุดแบ่ง พบว่า ร้อยละ 53.7 เป็นกลุ่มที่มีความรู้ดี และร้อยละ 60.0 เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติถูกต้อง เมื่อพิจารณาคะแนนความรู้และคะแนนการปฏิบัติในด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ดีทางด้านชีววิทยาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ด้านจิตวิทยา และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา สำหรับการปฏิบัติพบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง ทางด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยาและการปฏิบัติตนทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.0275$, $p > .05$) นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในระดับต่างกัน จะมีการปฏิบัติตนไม่ต่างกัน

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์⁽⁴⁴⁾ ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ เจตคติและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 658 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องเพศจากเนื้อหา 4 ลักษณะ คือ ลักษณะทางชีววิทยา สุขวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉลี่ยเป็นบวก โดยกลุ่มตัวอย่างให้แสดงออกเกี่ยวกับเพศในด้านความรู้สึกที่ดีงาม เหมาะสม และมีคุณค่าสอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมทางสังคม
3. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉลี่ยน้อย

4. ความแตกต่างของความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ จำแนกตามตัวแปรต่างๆได้ดังนี้

4.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศปานกลางมีความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นชายและหญิงมีประสบการณ์เรื่องเพศระดับปานกลางและน้อยลงตามลำดับ ชายและหญิงมีประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 นักเรียนสายสามัญ ช่างอุตสาหกรรมและพานิชยการ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในระดับปานกลาง และมีเจตคติทางบวกทั้งหมด โดยนักเรียนสายสามัญมีความเจตคติแตกต่างจากกลุ่มช่างอุตสาหกรรม และกลุ่มพานิชยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้และเจตคติของกลุ่มช่างอุตสาหกรรมและพานิชยการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับทางด้านประสบการณ์ของนักเรียนสายสามัญ และพานิชยการมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศน้อย ส่วนนักเรียนช่างอุตสาหกรรมมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศปานกลาง โดยทั้งสามกลุ่มนี้มีประสบการณ์แตกต่างกันมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 นักเรียนที่มีบิดามารดา อยู่ร่วมกัน แยกจากกัน หย่าจากกัน และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายถึงแก่กรรม มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศปานกลาง มีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศเชิงบวก และมีประสบการณ์เรื่องเพศน้อยเหมือนกันทั้ง 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีความรู้ เจตคติ และประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 นักเรียนที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศระดับปานกลางทั้งหมด โดยกลุ่มที่บิดาและมารดามีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความรู้ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่บิดามารดา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ส่วนความรู้กลุ่มที่บิดามารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับเจตคติและประสบการณ์นั้นนักเรียนที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีเจตคติเชิงบวก และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศน้อยทั้งหมด และเจตคติและประสบการณ์นี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 นักเรียนที่มีบิดามารดาเป็นผู้เลี้ยงดู และกลุ่มที่บิดากับญาติเป็นผู้เลี้ยงดู มีความรู้เรื่องเพศปานกลาง และมีเจตคติเชิงบวก ความรู้และเจตคติของแต่ละกลุ่มนี้ไม่แตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของแต่ละกลุ่มจะมีเหมือนกันคือมีประสบการณ์เรื่องเพศน้อย แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผกาพันธ์ ชนะภัย⁽⁴⁵⁾ ได้ศึกษา เปรียบเทียบเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษา กับนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 745 คน เป็นนักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษา 364 คน นักเรียนหญิงโรงเรียนสตรี 381 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีเจตคติทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน และมีเจตคติเชิงบวก 7 ด้าน
2. นักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษากับนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรี มีเจตคติทางเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อมรรัตน์ เสวตนันท์⁽³⁸⁾ ได้ศึกษา ความรู้ เจตคติและความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2528 จำนวน 381 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ในเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่นักเรียนหญิงมีความรู้ในเรื่องเพศสูงกว่านักเรียนชาย
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติในเรื่องเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีเจตคติในเรื่องเพศในระดับดีใกล้เคียงกัน
4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่นักเรียนชายมีความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพศในระดับมาก ส่วนนักเรียนหญิงมีความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลาง
5. นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีเจตคติในเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน และนักเรียนที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่ มีเจตคติในเรื่องเพศใกล้เคียงกัน โดยมีเจตคติอยู่ในระดับดี
6. นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีความต้องการในเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นักเรียนที่มี

บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพศศึกษา ในระดับ ความต้องการมาก ส่วนนักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่ มีความต้องการใน ระดับปานกลาง

อรชร ปีตานนท์⁽⁴⁶⁾ ได้ศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศของ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตัวอย่างเป็นกลุ่มประชากร 450 คน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศในเชิงบวก สอดคล้องกันในการวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครอง การสมรส การวางแผน ครอบครัว สุขปฏิบัติในเรื่องเพศ และด้านอื่นๆเกี่ยวกับเรื่องเพศ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องเพศ ในระดับปานกลาง สอดคล้องกันในการระบายอารมณ์ทางเพศ แต่มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกันในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ โดยนักเรียนชายมีความ คิดเห็นในเรื่องนี้ในระดับเป็นกลาง นักเรียนหญิงมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ไปในเชิงบวก การ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องเพศ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ การสมรส สุขปฏิบัติในเรื่องเพศ การวางแผนครอบครัวและการวางตัวต่อเพศตรงข้ามแตกต่างกัน แต่มี ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศในการเลือกคู่ครอง และด้านอื่นๆที่เกี่ยวกับเรื่องเพศไม่แตกต่าง กัน

พัทธพงศ์ มนต์ไธสง⁽⁴⁷⁾ ศึกษาความรู้และความต้องการด้านเนื้อหาเพศศึกษาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 600 คน เป็น นักเรียนชาย 300 คน เป็นนักเรียนหญิง 300 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้เรื่องเพศศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่า เกณฑ์เพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายหมวดพบว่า นักเรียนทำ คะแนนเฉลี่ยได้สูงกว่าเกณฑ์ในหมวดสุขอนามัยทางเพศ หมวดทัศนคติและ จริยธรรมทางเพศ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ค่าคะแนนความต้องการด้านเนื้อหา เพศศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ “ต้องการรู้” เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด

พบว่า นักเรียนให้ค่าคะแนนสูงกว่าต้องการรู้เกือบทุกหมวด ยกเว้นหมวด พฤติกรรมทางเพศ และหมวดการคลอดและการทำแท้ง

3. การเปรียบเทียบความรู้เรื่องเพศศึกษา เมื่อคำนึงถึงเพศของนักเรียนพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบตามระดับชั้นเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความต้องการที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01
4. การเปรียบเทียบความต้องการด้านเนื้อหาเพศศึกษา เมื่อคำนึงถึงเพศของนักเรียน พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความต้องการด้านเนื้อหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบตามระดับชั้นเรียนพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ความรู้เรื่องเพศศึกษา และความต้องการด้านเนื้อหาเพศศึกษาของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดสอนเพศศึกษาแบบสอดแทรกไว้ในวิชาอื่นๆ และควรเริ่มสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังที่นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเพศมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ปัญหาทางเพศ ที่นักเรียนประสบมากที่สุดได้แก่ ปัญหาการวางตัวต่อเพศตรงข้าม การควบคุมอารมณ์ทางเพศ และปัญหาสุขอนามัยทางเพศ นอกจากนี้นักเรียนยังต้องการให้จัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน และให้มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างกว้างขวาง

ดวงพร เดชารัตนากุล⁽⁴⁸⁾ ได้ศึกษาความรู้เรื่องเพศศึกษา เจตคติที่มีต่อเรื่องเพศ และความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปากน้ำ วิทยาคม กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง เจตคติที่มีต่อเรื่องเพศ ในทางบวก และมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศศึกษาในระดับมาก
2. เมื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่องเพศศึกษา จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรสของบิดา มารดาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า

- 2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษาและเจตคติที่มีเจตคติที่มีต่อเรื่องเพศแตกต่างกัน แต่มีความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน
- 2.2 นักเรียนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกัน และนักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกันมีความรู้เรื่องเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติที่มีต่อเรื่องเพศศึกษาและความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศศึกษาแตกต่างกัน
- 2.3 นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีความรู้เรื่องเพศศึกษาเจตคติต่อเรื่องเพศศึกษา และความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

ศุภจรี วชิวิวัฒน์⁽⁴⁹⁾ ได้ศึกษา ความรู้ ทศนคติและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและโรคเอดส์: การศึกษานักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายสามัญจำนวน 357 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องเพศในระดับปานกลาง มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศได้แก่ สายการศึกษา จำนวนพี่น้องเพศชาย ที่พักอาศัย เงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และสถานภาพของบิดามารดา สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ได้แก่ การศึกษาของบิดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาและเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และสำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดา นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ทางเพศพบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจนจิรา ไทยบัณฑิตย⁽⁵⁰⁾ ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติในเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ พบว่านักเรียนมีความรู้ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบความรู้ตามตัวแปรประเภทโรงเรียน นักเรียนมีความรู้ตามตัวแปรประเภทโรงเรียน พบว่าทั้ง 3 โรงเรียน นักเรียนมีความรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนชาย

จากโรงเรียนชายกับนักเรียนชาย จากโรงเรียนสหศึกษามีความรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิง กับนักเรียนหญิงจากโรงเรียนสหศึกษา ที่มีความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านทัศนคติ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติในเชิงเห็นด้วยหรือมีทัศนคติที่ดี ต่อเพศศึกษาเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติตามตัวแปรประเภทโรงเรียน พบว่าทั้ง 3 ประเภทโรงเรียน นักเรียนมีทัศนคติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายจากโรงเรียนชายกับนักเรียนชายจากโรงเรียนสหศึกษามีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิงกับนักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษามีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริมา พงศ์คำ⁽⁵¹⁾ ศึกษาความรู้และแหล่งความรู้เรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 692 คน ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศโดยรวมเท่ากับ 60% ของคะแนนเต็มเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่า

1. นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ระดับการศึกษาการศึกษาของบิดามารดาที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศที่ไม่แตกต่างกัน

ส่วนแหล่งความรู้เรื่องเพศของนักเรียน พบว่า ได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศโดยรวม ด้านชีววิทยา ด้านสุขวิทยา ด้านจิตวิทยาและด้านสังคมวิทยา จากแหล่งครู-อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ และมารดา ตามลำดับ

สุภาพ หงส์วิสัย⁽⁵²⁾ ศึกษาเรื่องเจตคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้านคือ การคบเพื่อนต่างเพศ ชีวิตสมรส สุขปฏิบัติในเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงก่อนแต่งงาน การระบายอารมณ์ทางเพศ ตามตัวแปร เพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนโดยส่วนร่วม และจำแนกตามเพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีเจตคติต่อเรื่องเพศโดยรวมเป็นรายข้อ 5 ข้ออยู่ในระดับสูงยกเว้นนักเรียนชาย นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองและนักเรียนที่มีบิดามารดาเป็นหม้าย มีเจตคติต่อเรื่องเพศ ด้านการคบเพื่อนต่างเพศอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนชาย นักเรียนที่มีบิดามารดา มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และนักเรียนที่มีบิดามารดาเป็นหม้าย มีเจตคติต่อเรื่องเพศด้านความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงก่อนแต่งงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนหญิงมีเจตคติต่อเรื่องเพศโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน มากกว่าแต่มีเจตคติต่อเรื่องเพศ ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ น้อยกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบล มีเจตคติต่อเรื่องเพศ ด้านการระบายอารมณ์ทางเพศ มากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่มีบิดามารดา อยู่ร่วมกัน มีเจตคติต่อเรื่องเพศโดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาเป็นหม้ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพต่างกัน และนักเรียนที่มีระดับการศึกษาของบิดามารดาต่างกัน มีเจตคติต่อเรื่องเพศโดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

Woody⁽⁵³⁾ ได้วิจัยเรื่องเจตคติของเด็กที่มีต่อเพศศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. อวัยวะสืบพันธุ์และหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ ไม่ใช่เรื่องที่น่ารังเกียจที่จะกล่าวถึง
 - 1.1 การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เป็นการแสดงออกตามปกติ

- 1.2 การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องอย่างหนึ่ง ดังนั้นก่อนที่เด็กจะถึงวัยรุ่น จะต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์เกี่ยวกับอวัยวะเพศ การสืบพันธุ์ และพฤติกรรมต่างๆของการคุมกำเนิด ความรู้เรื่องกามโรคและองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
- 1.3 ควรนำประโยชน์และโทษของพฤติกรรมทางเพศ ก่อนแต่งงานมาพิจารณาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ศีลธรรม จรรยา สิ่งแวดล้อม และค่านิยมของแต่ละบุคคล
- 1.4 วัยรุ่นควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด
- 1.5 การเปิดเผยและการบอกเล่าที่ชัดเจนเรื่องเพศ เป็นสิ่งสำคัญที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการเสริมสร้างและเรียนรู้บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการสร้างเสริมและเรียนรู้ถึงบุคคล ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในฐานะที่มีความรับผิดชอบต่อกัน

Roe⁽⁵⁴⁾ ได้ทำการวิจัยเรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นซึ่งเป็นชนชั้นกลางในบริเวณรอบๆ กรุงวอชิงตัน ดีซี ตั้งแต่อายุ 11-19 ปี จำนวน 135คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลในการจัดสอนเพศศึกษาเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อเรื่องเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการศึกษาแล้วมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องเพศ โดยมีความเชื่อดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลจะตัดสินใจเอง มากกว่าที่จะเป็นเรื่องปฏิบัติ ตามกฎหรือข้อบังคับของชุมชน
2. วัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาเพศศึกษา มิได้เป็นเครื่องจูงใจให้มีการประพฤติดังทางเพศ
3. วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า เพศศึกษาควรจะให้ความรู้เรื่องคุมกำเนิดอย่างชัดเจน
4. วัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาเพศศึกษาแล้ว ยังคงมีความกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ กามโรค และการถูกขูดขวางมิให้มีความสัมพันธ์ทางเพศ

McNab⁽⁵⁵⁾ ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของพ่อแม่กับพัฒนาการทางเจตคติเกี่ยวกับเพศในเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย Southern Illinois จำนวน 77คน เป็นชาย 91 คน หญิง 86 คน และพ่อแม่ของนิสิตเหล่านี้ด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตต้อง

(conservative) ตอนที่ สองถามเกี่ยวกับเพศตรงข้าม กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อแม่ทำแบบสอบถาม เฉพาะตอนที่สองเท่านั้น แล้วเขาจะแนบทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน พบว่า เจตคติในเรื่อง เพศของพ่อแม่สัมพันธ์กับเจตคติในเรื่องเพศของลูก นั่นคือพ่อแม่มีอิทธิพลต่อลูกในด้าน เจตคติ ทางเพศ

Ross⁽⁵⁶⁾ ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นในเมืองนิวยอร์ก โดยให้เด็กวัยรุ่นด้วยกัน เองเป็นสื่อที่จะได้ข้อมูลมา เพราะถือว่าในหมู่เด็กวัยรุ่นด้วยกันจะเปิดเผยอะไรมากกว่าผู้ใหญ่จะ เข้าไปจัดการ เด็กวัยรุ่นที่กรอกแบบสอบถามมีทั้งหมด 1000 คน เป็นชาย 333 คน เป็นหญิง 667 คน อายุระหว่าง 13-19 ปี จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่เพียงคนเดียวจะ ยิ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่ครบทั้งสองคน และยังพบอีกว่า 64 % ของผู้หญิง 76 % ของผู้ชาย เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วอย่างน้อยหนึ่งคน ผู้หญิงส่วนใหญ่คิดว่าพ่อแม่คงจะผิดหวังที่ลูกสาวยุ่งเกี่ยวเรื่องเพศ แต่ผู้ชายคิดว่าพ่อแม่ส่งเสริมเป็นนัยๆที่ตนยุ่งเกี่ยวเรื่องเพศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกปัจจัยที่สอดคล้องกับการศึกษา โดยคาดว่า น่าจะมีผลต่อความรู้และทัศนคติต่อเรื่องเพศ ในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัด กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ลักษณะที่พักอาศัย และ บุคคลที่วัยรุ่นพักอาศัยด้วย ความรู้เรื่องเพศ ทัศนคติ ต่อเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศใน ครอบครัว ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบ การทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนที่คบ แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศในครอบครัว และเนื้อหาข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ ระยะเวลาถึงปัจจัยด้าน ครอบครัว ประกอบด้วยความรู้และทัศนคติของบิดามารดาต่อเรื่องเพศ ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลสำรวจของครอบครัว และข้อมูลข่าวสารและเนื้อหาเรื่องเพศที่บิดามารดาได้รับมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระสำหรับการวิจัยครั้งนี้